

AJÁNLÁS

Különleges megtiszteltetés és öröm számomra, hogy Iffy László professzor felkérésére „életének visszatekintő leírásához és értékeléséhez”, a „Magyar orvos a nagyvilágban” című könyvéhez bevezető ajánlást illeszthetek. Erre gyermekkori pajtása, „első és legkedvesebb barátja”, Bajor Nagy Ernő nálam sokkal hivatottabb lett volna, de a kézirat elkészültét a kitűnő és népszerű esztéta és közíró már nem érthette meg, viszont komoly szerepe volt abban, hogy rávegye barátját életútjának, ezen keresztül életfilozófiájának a leírására. Meleg barátságunknak az elmúlt két évtizedben magam is tanúja voltam, a személyes találkozásaikon túlmenően több mint 300 levélváltást őriznek íróasztalaikban. Iffy professzor pályafutása egyedülállóan gazdag és fordultatos, és ezt nemcsak az Ő hűséges barátja tanúsíthatta, hanem velem együtt sokan mások is. A 20. század és az évezred forduló olyan különleges adottságú ikonja Iffy professzor, aki joggal sorolható a legnagyobb magyar szülészek közé, mindjárt Semmelweis Ignác, Kézsmárczky Tivadar és Tauffer Vilmos után. Négyük bekeretezett képe tekint a látogatókra a Maternity Szülészeti és Nőgyógyászati Magánklinika igazgatói folyosóján. A hazai szüléset méltó hagyományait őrző elméleti és gyakorlati felkészültsége Iffy Lászlót igazi misszionáriussá avatta a nagyvilágban, képviselve az aseptis ma is megkérdőjelezhetetlen fontosságát. Ahol megjelent és vezető szülészeti beosztást kapott, bevezetett protokolljainak és rendszabályainak köszönhetően zuhant az anyai mortalitás és morbiditás, és amint más vette át tőle a stafétabotot, a legtöbb helyen visszaálltak a régi állapotok. Az „Ignatz Semmelweis Szemináriumok” nagy szerepet játszottak a nagy magyar szülész életművének és tanainak terjesztésében és a Newark-i Szülészeti Kli-

nika perinatológiai eredményeinek elismertetésében. Ez mind Iffy László professzor érdeme. Ezek során nemcsak „az anyák megmentőjeként” értékelte Semmelweis Ignácot, hanem korszerű perinatológiai és infektológiai szempontok alapján szemléletének aktualitását is hangsúlyozta.

Könyvében Iffy professzor szerényen a sikereit szerencsének, „őrangyalai” közreműködésének tulajdonítja. Nem vitás, hogy izgalmas és viszontagságos életének egyes mozzanatai valószínűleg szerencse híján rossz irányba terelhették volna sorsának alakulását, mégis vitathatatlan minden élethelyzetben a különleges egyéniségéből fakadó fáradhatatlan kitartása, végtelen szorgalma, kudarctűrő képessége és küzdeni tudása. Iffy László eddigi életművével, három országban (Angliában, Kanadában és az Amerikai Egyesült Államokban) végzett hat évtizedes munkásságával megbecsülést szerzett hazájának, amely egy időben állampolgárságától megfosztotta, de boldoggá tette, hogy visszatérésekor már szabad országtól kaphatta azt vissza. Első hazautazásai még meglehetősen megviselték, üzletekben provokálták, a szállodában megfigyelték. Az is nagyon fáj neki, hogy még a rendszer-váltás után is szinte lehetetlenné tették a külföldről hazatérni és véglegesen letelepedni szándékozó magyarok helyzetét, ingatlanvásárlási terveit, pénzáttalításait. Nagy szomorúsága volt, hogy kockázatát nélkül nem vállalhatta 1956 után nem sokkal a hazautazást, hogy szeretett édesanyját még életében találja. Csak később, a sírjához tudott hazautazni.

Iffy professzor életútja rendkívüli stílusban megírt könyvében izgalmas olvasmány. Olyan mértékben őrizte meg fiatalkorában megszerzett gazdag szókincsét, hogy választékos nyelvezetével mindenki számára nyilvánvalóvá teszi anyanyelvünk páratlan szépségét. Évtizedek után is minden részletre emlékszik, mely ritka memóriájának köszönhető. Párbeszédei hangulatosak, a humort nem nélkülöző, kifogyhatatlan csattanói bölcs konklúziókká magasztosulnak. Határozott, kemény egyénisége sokszor mondataiban és megállapításaiban is megnyilvánul. Szakmai élménybeszámolóit nemcsak logikusan felépített, izgalmas leírások igazságügyi vonatkozásokkal, hanem a tankönyvi kritériumoknak megfelelő didaktikus gondolatsorai mind a szakembereknek, mind a nagyközönségnek ajánlható olvasmány. Élményekben

gazdag történeteken alapuló, érthetően megírt orvosi esetei továbbképzésnek ajánlhatók a szülészek, perinatológusok és szülész-nők számára, és még ha sokszor rémisztőek is, ismeretterjesztő küldetésük is lehet.

A vele történt események és történetek alkalmat nyújtanak a szerző számára, hogy véleményt alkosson az élet megannyi fordulatról, emberek egymás közötti kapcsolatáról, életfilozófiájáról, és megnyilvánuljon akár politikai kérdésekben is. Egyformán gyűlöli a német fasizmust és a szovjet kommunizmust, melyeknek hosszú éveken át szemlélője, időnként elszenvedője volt, és így érett meg erős elhatározása, hogy ilyen társadalmakban nem kíván élni, hanem inkább szerencsét próbál a nagyvilágban. Nyugaton 56 éven át volt alkalma a demokratikus államberendezkedések előnyeit megtapasztalni, de az emberek szabadságából fakadó fogyatékoságait is. A diktatúrákkal szemben hirdeti az egyes emberi szándékok tisztaságát, csak jókat ír a német és az orosz katonákról, ha módja volt velük magánemberként találkozni. Megérti a megtévesztett vidéki magyar fiatalok okfejtését, hogy azon vették észre magukat, hogy csendőrök lettek, és beálltak a legembertelenebb utasítások végrehajtói közé. Fiatalon, már gimnazista korában felismerte a német megszállás előszeleit, és diáktársaival szembeszállt a kispesti gimnázium tanári kara által képviselt, kézi irányítású nyilas politikai nyomulással szemben. Szerencsére, akkor is voltak olyan gimnáziumuk, ahol az igazgató és a tanárok többsége ember tudott maradni, és így 1941 nyarán a gimnáziumi osztályuk kétharmada „összeesküvés”-szerűen átváltott a főváros más középiskoláiba: „Az osztály megbuktatta a tanári kart.” Rendkívül élvezetesen, személyes élményeken keresztül írja le a „bolondok paradicsomát”, az eszetlen kormánydöntéseket, az újvidéki megmagyarázhatatlan vérfürdőt, a zsidók deportálását, a kispesti cigánytelep német bombázását.

A háború után sem lett jobb a helyzet. Nevetséges indokkal beidéztek a hírhedt Andrássy út 60-ba, volt alkalma az ÁVÓ módszereit megismerni és a Rákosi Mátyás nevével jelzett korszak antidemokratikus berendezkedését átélni. Én is jól emlékszem, főleg persze szüleim hétköznapijain keresztül, hogy a Párt hogyan befolyásolta az emberek életének alakulását, a munkahe-lyeken a mindennapi légkört, a koholt bizalmatlanságot az embe-

rek között. Úgy tűnt, hogy az emberek egy kis csoportja őszintén hitt a kommunista rendszer ígéreteiben, a többségben azonban érlelődött a belső ellenállás igénye, mindenki ismerte a másik véleményét, de csak az egyébként minden rendszerben aljas gonosztevők árulták el a másikat. A megfélemlítés mindenesetre egy darabig működött. A túlélés egyedüli lehetséges eszköze a humor volt, a pesti vicc, amelynek gazdag gyűjteményét tárja elénk évtizedek után is Iffy professzor. Az akkori fiatalok az egyik diktatúra szörnyűségei és a háború szenvedései után egy másik politikai uralom játékszerei lettek. Az akkor 31 éves Iffy László orvosi diplomájával és 2 éves szülész-nőgyógyász szakvizsgájával nem tudott és nem is akart ebbe a politikai rendszerbe beilleszkedni. Pedig a háború után még hitt egy demokratikus átalakulás esélyében, maga is vállalt kisgazdapárti megbízatást, azonban rá kellett jönnie, hogy a szovjet kommunizmusnak hazánkban egyelőre nem lehet útját állni.

A forradalom első napjaiban Székesfehérváron, a katonai kórházban teljesített szolgálatot, ahol nem ragadta el a gyűlölet, hanem lelkesedve a megmozdulásért, ember és orvos maradt a triage szerepkörében. Az osztályozás a súlyosabb sérültek életét előbbre helyezte függetlenül azok hovatarozásától, így mentette meg egy vérző fiatal ávós katona életét „0” pozitív vér túlnyomásmos transzfúziójával, másodiknak sorolva egy kevésbé súlyosan sérült tüntetőt. Nehezményezte egy orosz katona orvul hátba lövését. A tiszta játékszabályok, a tárgyalások és a megegyezés híve volt békében, háborúban egyaránt. Egyetérték vele, amikor Petőfi Sándornak a Latour ellenes versét fiatalos átgondolatlanságnak tartja. Amikor életveszélyes gyomorátfúródást szenved a kárpátaljai Rahón, és csakis a gyors diagnózisnak és a még gyorsabb műtétnek köszönhette életét, a műtét utáni napokban a katonai kórház lábadozójában alkalma volt különböző nemzetiségű emberek történeteivel megismerkedni, melyek megerősítették meggyőződését a háborúk értelmetlenségéről. A nagyra vágyó, többnyire dilettáns politikai vezetők eléggé el nem ítéhető gátlátalansága meggyalázza az emberi méltóságot, nem beszélve milliók haláláról. Édesapjának első világháborús élményei szintén lesújtóan hatottak rá. Bár el kellett válnia szeretett édesanyjától, és tudta, hogy már nem fognak találkozni az életben, mégis végleges elhatáro-

zásra jutott, és 1956 novemberében izgalmas nehézségek árán (izgalmas találkozás egy szovjet századossal), de sikerült disszidálnia.

Hontalanul indult a nagyvilágnak 1956-ban, és 56 évvel később négy ország állampolgáraként, több országban honosított diplomával, szakvizsgákkal és fantasztikus gyakorlati tapasztalattal, a világot látott okos ember bölcsességével nyilatkozhat 87 éves korában a világtörténelem elmúlt évtizedeiről. Arról, hogy tanúja volt a második világháborúban győztes brit birodalom „hanyag sorsának”, és hogy „csak Thatcher mentette meg Angliát, hogy a Szovjetunió vazallusa legyen”. Londonban a dokkok körzeti orvosaként közelről látta, hogy hogyan sodródott a brit munkásság Moszkva befolyása alá a szakszervezeteken keresztül. Értéktételeket mond a mai magyar politikai helyzetről is. Aggódik, hogy „házánk még mindig veszített háborúinak okozóit és legyőzött vezetőit ünnepli...” Iffy professzor erősen kötődik a nyelvrokainkhoz, a finnekhez. Gazdag beszámolókat olvashatunk a Helsinkiben rendezett sakkolimpia kapcsán szerzett élményeiről, többszöri látogatásáról. A finneknek a második világháborúban tanúsított magatartását és politizálását ma is érdemesnek tartja megfontolni.

Iffy László professzor egész életében büszke volt gyökereire, a magyarságára. Úgy ítéli meg, hogy a tömeges disszidálás először hívta fel a világ figyelmét arra, hogy mi is történik a szovjet blokkban. Ugyanakkor mélységesen szégyelli, amikor 1956-os disszidensek Londonban az automatákat kifosztották, miközben a befogadó ország vendégszeretetéet élvezték. A sajtóhoz folyamodik segítségért.

Végigmegy a disszidálás minden nehézségén. Ausztriában néhány hét, majd Angliában álláskeresés és beilleszkedési nehézségek. A Scotland Yard gyakori vendége, sokáig kommunista kémnek hiszik, nem kis energiát fordítanak arra, hogy Magyarországon ügynökeiken keresztül tudakozódjanak felőle. Végül, több meghurcoltatás után kap az angol elhárítástól egy minden gyanú alól felmentő dokumentumot, amely a későbbiekben nagy segítségére lesz.

Cambridge, Huddersfield, London, Kirckaldy, Tunbridge Wells és Canterbury kórházai a következő állomáshelyek, ahol módja van a kispesti szülőotthonban szerzett orosz emléké szaktudásának és a pályafutásában meghatározó szerepet játszó

Sport Kórházban tanult igényes szakismeretei után megismerkednie a brit egészségüggyel és szülészettel, annak minden fogyatékoságával. Első tudományos eredményét még a Sport Kórházban éri el, bebizonyítja állatkísérletekben, hogy a csökkent vérellátás magzati növekedési zavarhoz vezethet, de főnöke nem járul hozzá a közléshez. Canterbury-ben viszont az 1959 szilveszteri műtét kapcsán felfedezett hasúri terhesség, a „Canterbury embryo” megnyitja tudományos közléseinek és sikereinek a sorát. A „középidős ciklus utáni elmélete” szerint a „túlérett” pete magzati fejlődési rendellenességekre, vetélésre és lepénytapadási rendellenességekre hajlamosít.

Anglia után nagy örömeire kijut Kanadába, ahová már ír származású 22 éves felesége is elkíséri. Sok kórházban megfordul kamatoztatva tudását és nagy tapasztalatát. Szembesül a kapitalista embertelen harc minden formájával, az orvoscsoportoknak a betegek érdekeit figyelmen kívül hagyó, pénzért folyó küzdelmeivel. Minden nap eszébe jut Bajor Nagy Ernő barátjának „Minden nap érettségi” című könyve, az érettségivel kezdődik igazán a minden napos bizonyítás igénye és a harc a fennmaradásért. Nem volt ez másként az Amerikai Egyesült Államokban sem. Philadelphia, Chicago, végül Newark a következő állomáshelyek. Végül is orvosi pályafutása 62 évéből 37-et New Jersey állam legnagyobb városában töltött. Ezekben a kórházakban még nagyobb volt az elmaradás a szülészorvosok szemléletében az asepsis gyakorlatát illetően. Színezte Iffy professzor szakmai küzdelmeit a feketék és a hispanic lakosság bizalmatlan ellenállásával való mindennapi küzdelem. Érdeklődését ezek a körülmények is nagyban befolyásolták, egyre inkább a szülészet igazságügyi vonatkozásaival kezdett foglalkozni.

Küzdelmeiben hűséges segítőtársa volt felesége, Maureen. Többszöri költözés után egy darabig az amerikai Boontonban, majd véglegesen Summitben telepedtek le. A Robin Hood utca a béke szigetének bizonyult, ahol vendégek sokaságát fogadták, akik Maureen csodálatos konyhaművészetét és vendéglátását élvezhették, beleértve családom tagjait is. Végtelen szeretettel hívták meg házukba a Magyarországról érkezett látogatókat, régi barátokat, osztálytársak gyermekeit, és ezekben a látogatásokban az volt a csodálatos, hogy Maureen is őszintén fogadta férjének

ismerőseit és barátait. Több kutyájuk is volt, akiket gyermeküként imádtak, és akik mindig elkísérték őket a költözködések során. Chico, Jumbo, Poco, Charlie, Bamby részesei több kedves visszaemlékezésnek. A Summitben tapasztaltak alapvetően befolyásolták kutyáimmal szemben tanúsított későbbi magatartáso-mat. Maureen rajongott az állatokért, a legtöbb madár nyelvén szót tudott érteni, erről magam is többször meggyőződtem. Sajnos a korán beköszöntött Alzheimer-kór véget vetett Iffy professzor gyönyörű felesége életének.

A sors a későbbiekben Iffy professzort megajándékozta egy lengyel származású igen bájos feleséggel, Malgorzatával, aki leve-szi válláról a mindennapok gondjait és bearanyozza öregkorát. Hűséges társa nagy odaadással hallgatta éveken át férjének elbe-széléseit életének izgalmas állomásairól. Így ő is részese lett a könyv gondolatmenetének, az egyes élethelyzetek kiértékelésé-ben és megértésében.

Iffy László 1925. május 17-én nehéz szüléssel jött a világra. Fel-tételezett szülési sérülésére vezette vissza éveig pl. a térbeli alkal-mazkodásának zavarát. Hatvanöt éves korában egyéb panaszai miatt végzett CT a bal agyféltekében kimutatott egy károsodott területet, amely a gyakori egyensúly- és hallászavarainak a mor-fológiai alapja lehet. A születési sérülése nem akadályozta meg ab-ban, hogy diáktársai között a legjobb sportoló legyen kézilabdá-ban, teniszben, futballban, sakkban. Puskás Öcsivel egy csapatban (a kispesti kézilabdacsapatban) játszott. Évtizedeken át nemcsak szellemi, hanem igen kemény fizikai megterheléseknek volt kité-ve. Megrendítő őszinteséggel és orvosi igényességgel írja le főleg az iskoláskorában jelentkező fizikai kihívások és követelmények próbatételeit. Valószínűleg innen származtatható akadályt nem ismerő akaraterje és küzdeni tudása. Ez is példaképpül szolgálhat mindnyájunk számára.

A könyv végén életfelfogása és reális ítélőképessége azt mon-datja vele, hogy nem fél a haláltól, viszont annál inkább attól, hogy kezelőorvosai halála előtt majd fölösleges drága ellátásban fogják részesíteni, hogy néhány nappal vagy egy-két órával meg-hosszabbítsák életét. Élete végén élni kíván önrendelkezési jogá-val. Erre remélhetőleg még nagyon sokat kell várni! Iffy László professzor mind testi, mind szellemi, mind hangulati szinten cá-

folja az éveinek számát és súlyát. Mozgékony, derűs, az újra mindig fogékony és igen aktív. Életkorát csak tapasztalatainak és szakmai elismeréseinek sokasága árulja el, amelyekről szerényen hallgat.

Iffy László könyve egyedülálló a maga nemében. Rendkívül gazdag és izgalmas életútról, küzdelmes évtizedekről, a születési tudományban elért egyedi felfedezésekről, a hatalmas elméleti és gyakorlati tapasztalatra épülő Iffy-tankönyvek szerzőjéről, mindnyájunk tanítómesteréről szól. Személy szerint magam is nagyon sokat köszönhetek Iffy professzornak. Nemcsak szakmai szemléletemben, hanem életelfogásomban és magatartásomban is sokat csiszolt rajtam. Észjárása, fantasztikus memóriája, következetesen harcos és vállalt igazságérzete, sok-sok bölcs meglátása, önzetlensége és ritka bőkezű nagyvonalúsága mindig magával ragadott. Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy meghívására többször jártam a klinikáján vendégprofesszorként, és a tanulmányutak kapcsán alkalmam volt megismerni és megcsodálni egyedülálló szakmai felkészültségét, bámulatos munkabírását, rendkívüli általános és zenei műveltségét, higgadt bölcsességét, szellemes humorát és nem utolsó sorban múlthatatlan hazaszereztét. Aki a könyvét elolvassa, megerősíthet, hogy igazat mondtam. Alig tűrt ellentmondást saját magával és másokkal szemben. Kemény jelleme és tántoríthatatlan kitartása segítette át a legtöbb akadályon. Aki nem a mindenkori hatalom megrendelésére készített történelemkönyvekből akarja az igazságot megtudni, annak feltétlenül ajánlom a könyvet, mint egy hiteles szemtanú őszinte és kritikus leírását a 20. század egyes történelmi és politikai eseményeiről. A ma számára különösen tanulságos és tartalmas életútja legyen iránytű sokunk számára, akik legfeljebb megközelelteni próbáljuk az Ő különleges teljesítményét. Életem egyik legnagyobb ajándékának tekintem, hogy barátjává fogadott.

Papp Zoltán

Budapesten, 2012 nyarán